

בית הילדות שלי || איך השתנה הבית הישראלי לאורך השנים

"הכי חשוב, שנהיה משפחתיים ומאוחדים". אוריה נער בסלון ביתה בבאר שבע

צילום: ישראלינטק

"עשינו חיים". אוריה בילדותה עם משפחתה

מחזירה אור

אוריה נער גדלה בבית של שני חדרים בבאר שבע עם שישה אחים, ולמרות שהרבה כסף אך פעם לא היה, היא נהנתה מילדות חמה ומפנקת. כאמא, היא מעניקה לילדיה את כל מה שקיבלה בילדותה מהוריה – סיפורים לפני השינה, אוכל טוב ואינסוף מסירות ואהבה. אולי זו הסיבה שגם בבגרותם הם לא ממהרים לעזוב את הקן המשפחתי

מירי בן־דוד ליווי

וריה נער (58), החמישית מבין שבעה אחים, נולדה בתוך משפחה. זו לא התחלה של בריחה. "אמא שלי קיבלה צירים חזקים ולא הספיקה להגיע לבית החולים", היא מספרת. "לשכן הייתה משאית ישנה בלי דלתות והוא חשב שייסע מהר ויגיע איתה לחור הילדות, אבל אני כבר נולדתי בתוכה, וכולם בשכונה מכירים את הסיפור הזה". היא קיבלה את השם נור, אבל מילדותה כולם כינו אותה אורה. לפני 20 שנה, כשהלכה לבקש ברכת הצלחה מרב, הוא המליץ לה להוסיף לשמה את האות 'י' ומכאן שמה הנוכחי. אבא של אוריה, שמואל, שעבר כסולל כבישים, הוא ממוצא מצרי. אמה, מנטלה, שהייתה עקרת בית,

ממוצא טריפוליטאי. המשפחה התגוררה בבית צמוד קרקע בן שני חדרים ברחוב בורוכוב 21 בבאר שבע. אוריה מתארת ילדות צנועה, אבל חמה ומפנקת. "ממש כמו בסיפורים, ברחובות היה מסתובב אדם שמכר נפט, ואני גם זוכרת אותנו, הילדים, רודפים אחר הרכב שחילק קרח, תמיד יחפים". האחים חלקו בילדותם חדר אחד, וכשהתבגרו הבנים נפרדו מהבנות. "תמיד איכשהו הסתדרנו. אמא הייתה כל הזמן בבית וגידלה אותנו במסירות", היא נזכרת. "אבא היה עובד כל כך קשה, שהיינו רואים אותו רק בסופי השבוע. הוא היה מגיע כלילה ויוצא מאוד מוקדם. כשהגיע, היה מעיר אותנו באמצע הלילה ומשקה אותנו בכוס חלב עם כפית. אני ממש זוכרת את עוצמת הצליל של הכפית בספל ועד היום,

כשאני שומעת שקשוק של כפית בספל, אני נזכרת בתחושה הו ובצלילים הנעימים והחמים שהעירו אותנו אז. למרות שפי' זית הוא לא היה הרבה בבית, הוא היה רמות מאוד דומיננטית בחיים שלנו". אוריה עזבה את בית ההורים בגיל 26, כשהייתה סטודנטית בשרות. "היו שם דירת בנות ודירת בנים, ובדירת הבנים חי מי שהפך לימים להיות בעלי אחרי עשר שנות נישואים וארבעה ילדים, החלטנו לחזור לבארישבע וקנינו שם בית". ואו, דווקא כשקנינו הבית סימנה התחלה מבוטחה של משהו חדש וטוב, הבעל של אוריה עזב את משפחתו. הוא השאיר אותה עם ארבעה ילדים קטנים, הקטן שבהם היה בן חצי שנה בלבד, ובמשך שנים סירב לתת לה גט. היום הילדים כבר גדולים. הבכורה בת 30 והבנים בני 28, 27 ו-24. "אני תמיד אומרת שהבית שקנינו היה כל כך קטן ומכוער, מיוזב וצפוף עד שבעלי ממש קיבל פיק ברכיים וברח", אוריה

אומרת בחיוך. "בכל אופן, לא נשברתי, והייתי נחושה לגדל אותם בכבוד ולא לתת להם הרגשה של חוסר. חוץ מהגדולה שעזבה את הבית כבר מזמן, הבנים עדיין גרים איתי. היו ימים שבקושי היה לנו מה לאכול ועברתי קשה במשק בית למענם. הם ידעו שאי אפשר לקנות להם הכל אבל היה להם טוב. בעיניי אין דבר כזה בית של עשירים או בית של עניים. בית עשיר הוא בית שיש בו שפע של שמחה ואהבה וזה לא תלוי כסף".

צוחקים מול הטלוויזיה

על אף הקושי הכלכלי, אוריה השתדלה להעניק למשפחתה גם שפע חומרי. "זו תכונה שלקחתי מאמא. לא היה לנו כסף כילדים, אבל אמא שלי אהבה שתמיד יהיה בבית הרבה ומהכל. כשהייתה עוברת ברחוב העגלה עם האבטיחים היא הייתה אומרת למוכר, 'תביא את כל העגלה'. גם בי יש את הצורך הזה למלא את הבית, את המקרר, את המזווה. תמיד נראה לי שלא מספיק ואו אני מוצאת את עצמי מחלקת מה שנשאר לכל השכונה".

כמשך כמה שנים אוריה עבדה כסדרנית סחורה בחברת רמדיה. בשנת 2003, כשהתגלתה סדרת מקרי מוות ות' חלואה בתינוקות שקיבלו מזון של החברה, היא החליטה להתפטר אף שלא היה לה קשר לסקנדל. "היה לי קשה לשאת את מה שקרה והסיטואציה הייתה מאוד לא פשוטה. לא יכולתי להישאר בחברה ונכנסתי לתקופה של חוסר עבודה".

איך הסתדרתם בבית?

"לילדים תמיד הייתה הרגשה שהכל בסדר ובשליטה. אפילו הצלחתי לשפץ קצת את הבית ולהרחיב אותו. כשקינינו את הבית, לכל ילד היה קיר אחד שלו והם יכלו להחליט מה לעשות איתו. בהמשך הם זכו ליותר מרחב. אנחנו מאוד משפחתיים וכיף לנו ביחד. אני לא טיפוס של חיי חברה ויצאיות. מה שיש לי בבית – עם הילדים ובצניעות – עושה לי מספיק טוב על הלב. היום אני עובדת כסייעת לילדים אוטיסטים ואוהבת את השגרה שלי".

איזה זיכרון ילדות את לוקחת איתך לחייך היוזב?

"בילדותי המבוגרים היו שמים ילד על הגב ושרים משהו בערבית. גם אני עשיתי אותו דבר עם הילדים. וכמו שאנחנו היינו מאוד משפחתיים ומאוחדים, עשיתי כל מה שאפשר כדי שזה יהיה כך גם בקן שבנתי לי ולילדים. אנחנו יושבים מול הטלוויזיה וצוחקים ביחד. אמא שלי הייתה מספרת לנו סיפורים בערבית וכל כך אהבתי את זה. במשך שנים ישבתי עם הילדים שלי אחרי מקלחות הערב וסיפרתי להם סיפורים עד שגדמו".

"גם כשהיו קשיי פרנסה לילדים תמיד הייתה הרגשה שהכל בסדר ובשליטה. אפילו הצלחתי לשפץ קצת את הבית ולהרחיב אותו. כשקינינו את הבית, לכל ילד היה קיר אחד שלו והם יכלו להחליט מה לעשות איתו. בהמשך הם זכו ליותר מרחב".

אוריה גם הרבתה לחלוק עם ילדיה את זיכרונות ילדותה. "הילדים שלי אומרים 'עשיתם חיים פעם'. וזה נכון. באמת עשינו חיים. נהנינו מהפשטות. מהחיים עצמם. הכל היה אמיתי. לא הרגשנו שחסר לנו כלום. אמא שלי הייתה מכינה מכלום אוכל. אם הייתה לה חתיכת חזה עוף ונשאר לה פטריות, בצל ותבלינים, היה יוצא לה מעדן מלכים והאוכל שלה תמיד טעים ומשביע. כמוה, אני אוהבת להמציא יש מאין ולהשקיע. אמא שלי הייתה הבעלבוטטה. כשאבא שלי היה מקבל משכורת, הוא היה נותן לה את הכסף ואומר לה בערבית פתגם שמשמעותו 'קחי ותשברי את הראש'. לקחתי ממנה גם את הבישולים הטריפוליטאיים וגם את התכונה של האמא אווזה – שרוצה כל הזמן שהילדים יהיו מאוחדים ואוהבים. אני תמיד אומרת לילדים שלי: תהיו רגישים למה שקורה עם האחים שלכם".

דבר המומחה:

ד"ר אייל דורון, מומחה לחשיבה יצירתית ומוכנת למאה ה-21, יועץ מלווה לאפריקה ישראל מגורים "אנו רגילים להתלהב מסיפורי גבורה הירואיים, להתפעל מאנשים שעשו דברים גדולים כמו כיבוש האזור. אבל יש סוג של גבורה שהוא לא פחות הירואי בעיני. אני קורא לזה: 'גבורה יומיומית'. ההורות של אוריה מלאה בזה. היא נזכרת בטקס המשעשע של אביה, שהשקה את הילדים בחלב עם כפית, או בהתעקשות של אמה להעניק למשפחתה תחושה של שפע בכל מחיר. אוריה צעדה בעקבותיהם ומעניקה לילדיה חום, הגנה ובעיקר תחושה של מסוגלות. ככל שעובר הזמן אני יותר מסוקן מסיפורים של גבורה הורית בשגרת היומיום, וכחות מרגעי שיא בודדים. לכן לדעתי, סיפור זה הוא חשוב במיוחד".